

Het levensverhaal van Fenna en Gerard ter Avest

CEES VAN RIJSDAM

“Altijd waren jullie in de weer om te zorgen voor mensen, die alleen of ziek waren; er werd een luisterend oor geboden en velen hebben jullie in vertrouwen genomen. Als men er om vroeg, gaf u ze raad. U realiseert zich ten volle dat u erg bevoorrecht bent dat u samen nog steeds zelfstandig woont.”

Deze woorden werden in april 2008 uitgesproken door burgemeester Roland van Benthem bij de uitreiking van een koninklijke onderscheiding aan Fenna ter Avest. En deze woorden roepen de vraag op naar meer informatie en toelichting op het rijke en sociale leven van Fenna en Gerard ter Avest.

Eerst maar eens nader kennismaken met deze bekende en hoogbejaarde Eemnesers.

Gerard (Gradus) werd geboren op 7 mei 1920, en is nu dus 92 jaar. Hij kwam ter wereld in Wierden (Overijssel). Zijn vader heette Hendrik ter Avest en werd geboren in 1888. Zijn moeder droeg de naam van Johanna Hendrika Toeters, zij werd geboren in 1890. Gerard had twee zusters, waarvan er één al is overleden. Van 1920 tot 1942 heeft Gerard in Wierden gewoond. In de oorlog was er de dreiging dat hij kon worden opgepakt. Daarom kwam hij via Baarn naar Eemnes en is ondergedoken geweest bij de familie van Hendrik van Klooster, aan de Wakkerendijk 178. Twee jaar en acht maanden is hij liefderijk opgenomen geweest in dat gezin en deed daar zijn werk als boerenknecht.

Fenna is geboren op 27 september 1920 en is nu (op het moment van schrijven) dus 91 jaar. Zij zag het levenslicht op de boerderij aan de Wakkerendijk 190. Haar vader was Lambertus Jacobus van Gelder, veehouder. Haar moeder heette Geertje Kraaikamp. Drie dochters werden er geboren: Fenna, Bep en Jannie. Aangezien er geen zonen in het gezin waren, hebben Fenna en Bep op de boerderij gewerkt als “kerels”.

Op een zekere middag, zo rond vier uur, vroeg Gerard aan Fenna: “zullen we samen een eindje gaan fietsen langs de dijk?”. En zo is het begonnen, ze hebben on-

Ouders van Fenna: moeder Geertje Kraaikamp (1897-1986) en vader Bertus van Gelder (1892-1969).

geveer vier jaar verkering gehad, en zijn op 2 september 1948 getrouwd; dat is nu al weer een echtvereniging van 63 jaar!

Eerst hebben ze gewoond in de woning aan de Laarderweg 126, en wel van 1948 tot 1953. Dat was het voormalige huis van Veltkamp, de verwarmingsmonteur, naast café Tak. In het jaar van de watersnood zijn ze verhuisd naar de woning aan de Laarderweg 62, en daar wonen ze nu nog steeds. Pikant detail: de koopsom van hun tweede huis bedroeg *f* 4.500.

Jullie zijn gezegend met de geboortes van drie dochters. Vertel ons daar eens wat meer over.

Onze eerste dochter heet Gerie, zij is geboren op 4 juli 1949. Zij is getrouwd met Gert Lamme en zij hebben nu een dochter en een zoon. Hun eerste kind Gert overleed op de leeftijd van anderhalf jaar.

Onze tweede dochter heet Joke, zij is geboren op 25 september 1953. Zij is getrouwd met Wim Hazebroek en zij hebben twee zonen en van één van hen heb-

Gegevens uit het Trouwboekje/Familieregister.

GEHUWD op - 2. SEP. 1948 19		in de gemeente EEMNES	
_____ <i>per Avest</i> _____ <i>Gradus</i> _____ geboren te <i>Wierden</i> _____		provincie <i>Utrecht</i> _____	
op <i>7 Mei</i> _____ 1920		en <i>van Gelder</i> _____ _____ <i>Tenna</i> _____	
zoon van <i>per Avest</i> _____ _____ <i>Hendrik</i> _____		geboren te EEMNES _____	
en van <i>Toekers</i> _____ _____ <i>Johanna Hendrika</i> _____		op <i>27 September</i> _____ 1920	
Vrij van zegel ingevolge art. 32, 6 ^o , der zegelwet		dochter van <i>van Gelder</i> _____ _____ <i>Rambertus Jacobus</i> _____	
		en van <i>Graaikamp</i> _____ _____ <i>Geertje</i> _____	
		1917 burgerlijk wetboek. De ambtenaar van den burgerlijken stand,	
		_____ <i>Awanduijze</i> _____	
Man overleden te _____ _____ op _____	In het huwelijk zijn bevestigd _____ _____ _____	en op _____ 19 _____ in de van _____	Vrouw overleden te _____ _____ op _____
		_____ Voor den Kerkeraad,	

ben we een achterkleinzoon genaamd Alexander en sinds kort een achterklein-
 dochter Livia. Wim en Joke zijn woonachtig in Elspeet.
 Onze derde dochter heet Astrid en is geboren op 20 december 1960. Zij is ge-
 trouwd met Ferdi Vugts, Zij hebben twee zonen en wonen in Leusden.

Gerard, hoe is jouw jeugd en leven in loondienst verlopen?

Mijn lagere schooltijd heb ik doorgebracht in Notter (een wijk van Wierden). Op 7
 mei 1932 werd ik twaalf jaar, maar moest vanwege de toenmalige schoolwet nog
 een jaar langer op de lagere school verblijven. Op 13-jarige leeftijd ben ik thuis
 gaan werken en bij een boer. Toen ik achttien jaar werd, kreeg ik een baan op de
 jutefabriek van Ter Horst in Rijssen, op de afdeling elektra en machines. Zoals ik al

vermeldde, moest ik die omgeving uit veiligheidsoverwegingen verlaten en kwam in Eemnes terecht. Daar heb ik bij de familie Van Klooster gewerkt als boerenknecht op de boerderij. Na de oorlog kreeg ik een baan als elektromonteur voor het onderhoud van de machines bij Philips Hilversum, aan de Jan van der Heijdenstraat. In al mijn werkjaren bij Philips ben ik meerdere malen uitgezonden naar de fabrieken in Den Haag, Roermond, Baarn en Huizen. Op 62-jarige leeftijd, in 1982, heb ik gebruik gemaakt van de regeling vroegd uittreden en ging met pensioen.

Fenna, jij als geboren Eemnesser, hoe verliep jouw schooltijd en jouw jeugd?
Op 6-jarige leeftijd ging ik naar de lagere school, de School met den Bijbel, aan de Laarderweg. Juffen en meesters ken ik niet allemaal meer, maar juf Bade en meester Korrelboom nog wel.

Mijn schoolvriendinnen waren: Bep, Jo, Lien en Jannie. Mijn schooldag verliep als volgt: eerst thuis helpen, van 9 tot 12 uur kregen we les, van 12 uur tot 13.30 uur was het etenstijd (je nam je eigen trommeltje met boterhammen mee) en buitenspelen, en van 13.30 uur tot 15.30 uur was er weer tijd voor lessen. De woensdagmiddag en de zaterdag was er geen school.

We hebben een leuke schooltijd gehad, al was het soms wel een beetje streng. Als de school uitging moest ik snel naar huis lopen om vervolgens mee te gaan om de koeien te melken. Vervolgens niet te laat naar bed, want de volgende morgen moest ik weer vroeg op. Een keer per jaar maakten we een schoolreisje per bus. Ik herinner me nog een leuk voorval: juf Bade kreeg verkering met Harmen Pas, die een meelzaak had in Eemnes. Als hij langs de school kwam, ging juf Bade uitgebreid staan zwaaien voor de ramen, en wij maar giechelen. Na mijn lagere schooltijd ben ik thuis gaan werken op de boerderij waar het erg druk was en er was dus geen tijd voor een verdere opleiding. Toch nog een kleine anekdote: ik deed het

Trouwfoto van Gerard en Fenna (1948).

*De boerenfamilie Van Gelder, voor de boerderij aan de Wakkerendijk 190 (net na de oorlog).
Staan achter: onbekend, vader Bertus van Gelder, moeder Geertje Kraaikamp, Bep van Gelder en Fenna van Gelder.*

goed op school en zou een goede onderwijzeres kunnen worden, het hoofd der school heeft nog geprobeerd mijn vader over te halen om mij door te laten leren, maar daar was geen denken aan, ik moest op de boerderij helpen.

Op de boerderij was het ook vaak heel gezellig, altijd veel jongelui over de vloer en heel gezellige avonden. Zat er dan een leuke knul tussen en was hij van katholieke afkomst, dan kon dat in die tijd niets worden. Dus ja, met wat voor man zou ik nog eens trouwen. Vader heeft nog geprobeerd een goede partij te regelen, maar daar wilde ik zelf wel voor zorgen. En ja hoor, in de oorlog was Gerard ter Avest een paar boerderijen verderop ondergedoken; hij werkte daar als knecht en wij leerden elkaar kennen. Ik heb er geen spijt van gehad dat ik heb doorgezet en niet geluisterd heb naar mijn vader.

Kunnen jullie nog gebeurtenissen of voorvallen herinneren uit de oorlogsjaren, en wat waren jullie ervaringen?

Gerard: door mijn vroegtijdige onderduiken heb ik weinig van de oorlog gemerkt,

en als er eens een huiszoeking of razzia was, dan liep ik allang bij de koeien achter in het veld. Ik kreeg een goede verzorging en er was genoeg te eten. Na de oorlog, in 1945, ben ik op bezoek geweest bij mijn ouders in Notter. Fenna: in de oorlog heb ik mijn been gebroken na een val van een kar; het been is toen niet goed gezet; daardoor moest ik in 1963 en in 1974 twee zware operaties ondergaan om het been over te laten breken.

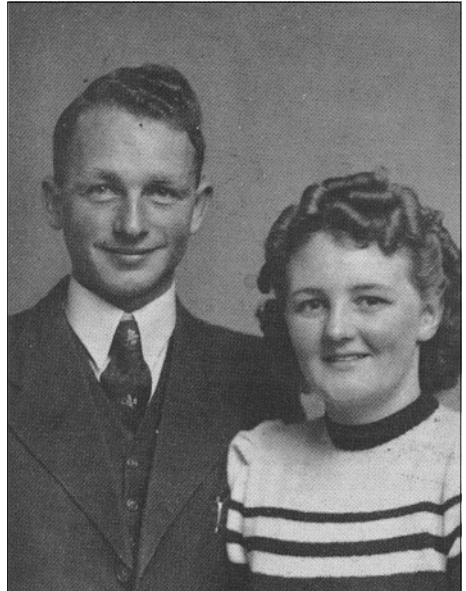
Jullie beiden staan bekend als pioniers in het vrijwilligerswerk in onze stad. Laten we daar eens uitgebreid bij stilstaan.

Fenna: vanaf de jaren vijftig ben ik vrijwilligster geworden binnen de EHBO-afdeling Eemnes, en dat heb ik volgehouden tot 1990. Ik had een EHBO-

diploma en er was een EHBO-post bij ons thuis; dat betekende: een bordje op het huis en een EHBO-tas in huis. Als er dan ergens iets gebeurde, dan kon ik snel gewaarschuwd worden. In 1962 ben ik actief geworden in het bestuur van het Groene Kruis afdeling Eemnes, toen met dokter Smit als hoofdbestuurslid. Dat waren 25 mooie jaren als bestuurslid in de periode van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS) in de begeleiding en opleiding van gediplomeerde EHBO-ers.

Als dank werd ik geridderd met het Tilanus-kruisje. In die periode was de gemeentesecretaris Reinhoud voorzitter, en is zuster Louwerman benoemd. Het inzamelen van gelden was een verrassende activiteit. Zo ook de keer toen er patat werd gebakken; dat gebeurde in een klein houten gebouwtje naast Laarderweg 39. Groot was de schrik toen er op een dag een sneeuwbal door het loket werd gooid en precies in de hete olie terecht kwam. Het is op wat brandwonden na, goed afgelopen. Ook ben ik bestuurslid geweest van de Vereniging voor Protestant Christelijk Kleuteronderwijs in Eemnes, dat was van 1965 tot 1972. Toen samen met de heer. Van der Sleet (als voorzitter), mevr. Kuiper, mevr. Reinhoud, ds. Lokhorst, mevr. Peters en mevr. Van Kampen. De kleuterschool heette toen

Afb. 6. Gerard en Fenna (omstreeks 1945).

Staannd v.l.n.r.: Gerard ter Avest, Fenna van Gelder, Willem Wouda, Bep van Gelder, Driek van den Born, Jannie van Gelder.

Zittend voor: vader Bertus van Gelder, moeder Geertje Kraaikamp. Foto uit 1967.

“Kleutervreugd” (1959-1969) en was gehuisvest aan de Wakkerendijk; later (vanaf 1969) hebben we het gebouwtje aan de Torenzicht betrokken, en kreeg de school de naam “’t Overstapje”. Van het onderwijzend personeel herinner ik mij nog de namen van mej. Asmus, mej. Wiersma, mevr. Van Geene, mej. Sluis en mej. Lodder. Opeens komt er weer een voorval in mijn gedachten: het betrof de aanstelling van een nieuwe kleuterleidster. Degene met de beste kwaliteiten had niet het beste figuur en dat zou volgens de anderen een reden zijn om haar beter niet aan te nemen. Dit was voor mij niet acceptabel en ik heb mijn overige bestuursleden kunnen overtuigen, dat deze reden nooit doorslaggevend mocht zijn. De school kreeg daarmee een fantastische kleuterleidster.

Dan komt de tijd van het actiecomité bij de drumband “In Aethere Musica”, vanaf 1970. Een ontzettend fijne periode, die bol stond van allerlei acties waar we met veel plezier en genoegen aan terugdenken. Het bestuur bestond toen uit: Cees en Dinie van Drenth, Martin en An Otto, en Jan en Joke Roeland. We denken aan de

De drie dochters: Gerie, Joke en Astrid (1962).

Joke, Gerie en Corrie van Ijken tijdens de allegorische optocht van 1965.

rommelmarkten, de oud-papier ophaalactie en de actie oliebollen bakken. Onze schoonzoon Wim heeft op de laatste activiteit ingespeeld door een grap uit te halen. Aan de straat kwam een bord te staan waarop met grote letters Fenna's oliebollenkraam stond. Het bord werd goed zichtbaar neergezet met een flinke lichtspot erop. Iedereen kwam lachend binnen en wij hadden niet in de gaten waarom dat was. Over de oud-papier ophaalactie het volgende: op zaterdagmorgen gingen we met de vrachtwagen van Evert Hilhorst en vele helpers door Eemnes en daarna met een volle wagen naar Soest voor de opslag. Een ontzettend verdrietig voorval moeten we ook niet vergeten te benoemen: het dodelijk ongeval in 1971 waarbij de 18-jarige jongeman Brand Blom om het leven is gekomen, een schok voor zijn ouders en voor geheel Eemnes. De oliebollenactie is vele jaren een waar spektakel geweest: vele handel (10 personen), vele bollen, lekkere geuren en een omgetoverde garage als bakruimte en in het drumbandgebouwtje. De opbrengsten van de acties waren bestemd voor de aanschaf van nieuwe instrumenten en uniformen. In de bloeitijd organiseerde In Aethere Musica bijna jaarlijks een concours (periode 1970-1979), eerst op het Plantsoen en vanaf 1978 aan

De rechterhelft van dit pand is de woning aan Laarderweg 62.

de Noordersingel. De drumband nam ook deel aan veel concoursen elders, zelfs in Engeland en in Antwerpen.

Als ik het mij goed herinner, dan zijn jullie ook zeer intensief bezig geweest met het inzamelen van kleding ten behoeve van arme gezinnen in Roemenië.

Ja, dat klopt. Dat is begonnen in 1990 bij een voedselinzameling van de diaconie van de vroegere Gereformeerde Kerk in Laren. Er was een voedselpakket samengesteld en de vraag was of iedereen één of meer artikelen mee wilde nemen van de samengestelde lijst. Wij kochten de hele lijst, pakten het in, deden er een brief en een ansichtkaart van Eemnes bij, en leverden het pakket af. Dit pakket werd bezorgd bij de familie Rusu Vasile in de plaats Turda. Er kwam een brief terug als

Optreden van de drumband "In Aethere Musica", aan de Wakkerendijk (1976).

dank. Vanaf dat moment zijn wij begonnen met het verzamelen van kleding, geld en knuffels voor Roemenië. Later is dat gaan verlopen via de Stichting Stefanus van de heer Jan Paardekoper. Voor deze stichting werden allerlei zaken ingezameld, waaraan daar behoefte was, en dat was best veel. Wij hebben toen de stoute schoenen aangetrokken en zijn met een busreis van De Jong Tours en 13 medereizigers naar Roemenië gegaan. Extra goederen waren meegenomen en op een vrije dag in Cluj zijn we per auto naar Turda gereden en hebben daar de familie Rusu Vasile bezocht. Diep onder de indruk geraakt van de mensonterende omstandigheden waarin de mensen daar leefden, keerden we terug en namen, met anderen, het initiatief voor de start van een kledingactie. Jan Paardekoper uit Kockengen, aannemer van beroep en eigenaar van een transportauto nam het vervoer naar Roemenië voor zijn rekening. De actie, die duurde van 1990 tot 2004, werd via de bekende mond-tot-mond reclame snel uitgebreid en de opslag van kleding vond o.a. plaats in de garage van Bep Wouda, de vrouw van Willem Wouda. De kleding werd verpakt in grote bananendozen en werd voorzien van rode banden, dit om vergissingen bij transport en uitgifte te voorkomen. Enkele opmerkelijke

Afb. 12. Fenna en Gerard te gast in Turda, Roemenië (1995).

goederen waren: 24 oude naaimachines, gebruikte en voor ons verouderde computers, elektronische orgels en rollators, geschonken door Schoonoord te Baarn. Ook deze artikelen gingen naar Roemenië en werden onder grote dank aanvaard en in de praktijk gebruikt. Het contact met de familie in Turda is steeds gebleven, en met de noodzakelijke kleding ging er ook koffie, kaas en snoepjes mee voor de familie; tevens hebben wij deze familie financieel mogen ondersteunen voor onderwijs en brandstof voor de woning. Eén van de leukste acties was deze: voor Fenna's 80e verjaardag wilde zij alleen geld hebben. Het plan was om hiervoor een koe te kopen, niet voor mijzelf maar voor een kindertehuis daar. Rond het weeshuis was heel veel gras, dus eten was het probleem niet, alleen moest de koe een beschutting hebben. Jan Paardekoper kon dat wel regelen. Zo hadden de kinderen iedere dag verse melk.

In De Bongerd stond een melkbus waarin men geld kon storten voor de aankoop van de koe. Er kwam zowaar ruim 800 gulden binnen, en er werd in Roemenië een koe gekocht, die later nog een kalf heeft gekregen. Het inzamelen van de spullen werd wel steeds zwaarder; er werd zoveel kleding gebracht, het moest alle-

Fenna en Gerard tijdens ritje op de boerenkar, in de omgeving van Turda (1995).

maal na worden gekeken; hier hielpen gelukkig ook andere mensen mee, en als het nodig was werd de kleding gewassen; het werd uitgezocht en ingepakt. Toen moest, in 2004, Gerard een hartoperatie ondergaan, en leek het tijd om te stoppen; aan de ene kant viel dat zwaar, aan de andere kant was het een opluchting, omdat er een goede reden was om te stoppen.

Kerkelijk gezien hebben jullie je aangesloten bij wat toentertijd de Gereformeerde kerk van Laren-Blaricum-Eemnes was, later de Samen-op-Weg gemeente van Laren en Eemnes (Hervormde gemeente Laren en de Gereformeerde gemeente van L-B-E), en heden ten dage de Protestantse Gemeente Laren-Eemnes, en kerken jullie, bijna iedere zondag, in de Ontmoetingskerk aan de Kerklaan in Laren.

Ook dat is waar. Slechts met enkele families uit Eemnes gingen we toen daar naar de kerk. Dat waren o.a. de familie Blom, de familie Elsinga en de dames Scherpenzeel. Wij hebben al een groot aantal dominees langs zien komen in die lange peri-

Fenna en Gerard met kinderen en kleinkinderen (1995).

Staan v.l.n.r.: Wim Hazebroek en Joke, Fenna en Gerard, Gert Lamme en Gerie, Astrid en haar man Ferdi Vugts. Op de voorgrond zittend de kleinkinderen.

ode; we denken aan ds. Buitink (die Gerie heeft gedoopt), ds. Omta (die Joke heeft gedoopt), ds. Bakker (die Astrid heeft gedoopt), ds. Stoffels, ds. Bosman, ds. Fokkema, ds. Van Nijen, ds. V.d. Putte, ds. Breukelaar en de huidige predikant ds. De Bruijn.

Ik heb me laten vertellen dat jullie meerdere keren de Atlantische Oceaan zijn overgestoken, is dat zo?

Zeker! Op de Laarderweg 42^B woonden destijds Alex en Tonia Gruben. Janny Gruben (zuster van Alex) kreeg vlak na de bevrijding verkering met een Canadese soldaat, en is hem gevolgd naar Canada. Toen wij 25 jaar getrouwd waren (in 1973), kregen we van onze dochters een reis aangeboden naar de families Gruben in Canada. We hebben daar veel rondgereisd en gelogeed bij Canadese vrienden van de Grubens, en natuurlijk ook bij Alex en Tonia thuis. Later zijn we nog twee keer de plas overgestoken en hebben de staat Ontario verkend en de Grote Meren en we zijn bij de Niagara watervallen geweest. Dat waren onvergetelijke reizen!

April 2008, Koninginnedag: de decorandus op het bordes.

V.l.n.r.: Riek Hoogland-Stalenhoef, Cees van Rijtsdam, Fenna ter Avest-van Gelder, Erhard Huiden, burgemeester Roland van Benthem, Joop Smids, Gerard Hoogland, Henk van Hees.

Zeker vermeldenswaard is nog het volgende:

In april 2008 is Fenna ter Avest door burgemeester Roland van Benthem als volgt toegesproken: 'Gelet op de aard, de duur, de betekenis en de uitstraling van uw vrijwilligerswerk, heeft het Hare Majesteit de Koningin behaagd u te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau'. Voorwaar: een terechte Koninklijke Onderscheiding!

Tot slot :

Een lang en mooi leven mogen jullie samen beleven. En dat je ons, als lezers, daarvan deelgenoot hebt willen maken in verhalen en beelden, stemt tot grote dankbaarheid. Fenna en Gerard, de vele uurtjes aan de keukentafel heb ik als heel gezellige momenten mogen ervaren.

Het ga jullie meer dan goed!